

Näin teet *ilmiöpohjaisen* tietokoosteen

Yhteiskunnallisten päätösten tueksi on tarjolla runsaasti tutkittua tietoa, mutta olennaisen tiedon löytäminen ja hyödyntäminen kasvavien tietomäärien vuoksi on yhä haastavampaa. Tutkimustiedon koostaminen yleistajuisiksi paketeiksi voi madaltaa päättäjien kynnystä hyödyntää tutkittua tietoa osana päätöksenteon prosesseja.

Tässä ohjeistuksessa kuvaillaan tietokoosteen suunnittelun ja kokoamisen keskeiset vaiheet. Ohjeistus soveltuu tutkijoille sekä erilaisissa tiedevälittämisen rooleissa toimiville asiantuntijoille, kuten tiedeviestijöille. Valitse itsellesi sopivin toteutustapa ja mahdollista tutkitun tiedon hyödyntäminen päätöksenteossa!

1. Pohdi, kenelle ja miksi tietokooste tehdään

Tuotetaanko kooste

tarvelähtöisesti vai **tiedelähtöisesti?**

Esimerkiksi

Onko jonkin sidosryhmän edustaja pyytänyt sinulta tietoa asiantuntemukseesi liittyvästä aiheesta?

Vai

Onko tiedeyhteisössä havaittu tarve viestiä aiheeseen liittyvästä tutkimuksesta?

Mille kohdeyleisölle kooste on tarkoitettu?

Voidaanko siitä hyötyä esimerkiksi

- poliittisessa päätöksenteossa
- elinkeinoelämässä tai
- laajemmin kansalaisyhteiskunnassa?

Pelkkä tietokoosteen tuottaminen ei takaa tiedon vaikuttavuutta. Panosta siis vuorovaikutukseen kohdeyleisön kanssa jo työn suunnitteluvaiheessa, erityisesti tiedelähtöisesti tuotetun koosteen yhteydessä. Toimivia keinoja vuorovaikutuksen vahvistamiseksi ovat yhteinen keskustelu tai fasilitoitu tiedesparaus.

2. Valitse tiedon lajit

Syntetisoidaanko tietokoosteessa vain vertaisarvioitua tutkimusta, vai kootaanko myös esimerkiksi

- tutkijoiden asiantuntija-arvioita,
- ennakoivaa tietoa tai
- politiikkasuosituksia?

Pohdi seuraavia kysymyksiä:

- 1) Onko tietokoosteen aiheesta tarjolla riittävästi vertaisarvioitua tutkimusta?
- 2) Entä voidaanko saatavilla olevaa vertaisarvioitua tutkimusta soveltaa helposti käytäntöön?

Jos vastaat jompaankumpaan kysymyksistä kieltävästi, on arvioivan tiedon sisällyttäminen koosteeseen todennäköisesti hyödyllistä, tai jopa välttämätöntä.

3. Määrittele sopivat tiedonkeruun menetelmät ja lähteet

Voit hyödyntää tiedonkeruussa esimerkiksi seuraavia menetelmiä:

- Tietopyynnöt kolmansille osapuolille (esimerkiksi Tilastokeskukselle)
- Tiedon koostaminen olemassa olevista julkaisuista
- Suppea haastattelukierros
- Kirjallinen tiedonkeruu sapluunamallilla.

Varmista tietokoosteen monitieteisyys.

Usean tieteenalan näkökulmia yhdistävä kooste voi olla loppukäyttäjälle hyödyllisempi.

Jos aiheesta löytyy laadukkaita kansainvälisiä koonteja, hyödynnä niiden keskeisiä huomioita omassa koosteessasi.

Käytä tekoälyä apunasi raporttien seulomisessa. Voit kehottaa generatiivista tekoälyä hyödyntävää chatia esimerkiksi kääntämään ja tiivistämään PDF-dokumentin yhdelle sivulle, vaikkapa kolmen sisällöllisen otsikon tai tekstillä kohdistetun kysymyksen alle.

4. Suunnittele työnjako

Tietokoosteen tuottaminen sisältää monia työvaiheita, joissa on hyötyä erityyppisestä osaamisesta.

Lopputuotteen laadun varmistamiseksi jokainen näistä vaiheista on hyvä tehdä huolella:

1.

Tiedonkeruu ja koosteen kokonaisuuden hahmottelu

2.

Sisältökokonaisuuden selkokiellisuuden ja yhdenmukaisuuden varmistaminen

3.

Tiedon luotettavuuden ja laadun varmistaminen esimerkiksi tiedon tuottajien tai ulkopuolisen arviointiryhmän kommenttikierroksella.

5. Kirjoita selkeästi

Liitä tietokoosteen yhteyteen korkeintaan yhden sivun mittainen tiivistelmä, joka sisältää kokonaisuuden pääviestit.

Tuo keskeisiä pääviestejä esiin lausemuotoisen otsikoinnin avulla.

Pyri aloittamaan leipätekstiosuudet tärkeimmillä huomioilla. Taustoita ja perustelee vasta pääargumenttien esittämisen jälkeen.

Erottele tiedon lajit toisistaan esimerkiksi visuaalisten keinojen tai otsikoinnin avulla.

Näin toteutat tiedonkeruun sapluunamallilla

Voit kerätä tutkijoilta tietoa kirjallisesti sapluunan avulla. Sapluunan voit toteuttaa esimerkiksi lomakkeella tai muulla kirjallisella toimeksiannolla. Sapluunassa määrittelet aiheen ja kysymykset, joihin haluat tutkijoiden kokoavan tietoa, sekä vastauksien pituudet. Lopuksi tutkijoiden sapluunaan syöttämä tieto syntetisoidaan kokonaisuudeksi.

